

Pelasta jokirapu!

Tietoja jokirapujen esiintymisalueen
vesistöissä kalastaville tai vesiä käyttäville

Länstyrelsen
Norrbotten

Jokirapu – uhattu laji

Aiotko kalastaa, meloa tai veneillä vesistöissä, joissa esiintyy jokirapua? Rapuruton estämiseksi on hyvä tietää, miten on parasta menetellä. Ruttosienen itiöt leviävät helposti ja voivat tuhota jokiravut kokonaan.

Mitä itse kukin voi tehdä?

Koska rapuruttoa levittävät pääasiallisesti ihmiset, ongelma on ratkaistavissa. Noudata alla olevia kolmea sääntöä tartunnan estämiseksi:

1. Älä istuta täplärapuja

Täpläravun istuttaminen on laitonta koko EU:n alueella. Täpläravut ovat rapuruton kantajia ja voivat tartuttaa jokiravun, joka kuolee ruton seurauksena.

2. Älä siirrä kaloja toiseen vesistöön

Älä käytä täkykaloja muissa vesistöissä, kuin missä ne on pyydystetty. Älä myöskään kaada vesistön vettä toiseen vesistöön.

3. Desinfioi veneet ja pyyntivälineet

Jos venettä tai pyyntivälineitä on käytetty Norrbottenin ulkopuolisissa vesistöissä, ja ne siirretään jokirapujen asuttamiin vesiin, estä tartunnan leviäminen*. Se tapahtuu pyyntivälineitä ja veneitä koskevilla alla olevilla toimenpiteillä: kuivaa ne huolellisesti, puhdista T-röd-talousspriillä tai Virkonilla™, keitä tai pakasta.

** Lainsäädäntö vaatii rapukalastuksessa käytettyjen pyyntivälineiden puhdistamista siirrettäessä niitä vesistöä toiseen. Rapuja tai ravun osia ei myöskään saa heittää muihin vesistöihin kuin, mistä ne on pyydystetty. Jostakin vesistöstä pyydystettyjen rapujen säilytyspakkauksia ei myöskään saa puhdistaa toisessa vesistöissä tai heittää sinne.*

Desinfointimenetelmiä

- Desinfioi sieniä ja itiöitä tuhoavalla esimerkiksi Virkon™ S-aineella, joka on biologisesti hajoava desinfiointiaine.
- Kuivaa täysin esimerkiksi 70° C lämpöisessä saunassa 5 tunnin ajan (kookkaat esineet) tai vähintään tunnin ajan (pienet esineet), tai pitkäaikaisella aurinko- ja ilma-kuivatuksella.
- Pese T-röd-spriillä tai upota aineeseen (3 osaa spritiä ja 1 osa vettä). Pyydysvälineet upotetaan vähintään 20 minuutin ajaksi
- Tyhjennä vene täysin ja ilmakuivaa huolellisesti. Tyhjennetty vene voidaan myös suihkuttaa T-röd-spriillä tai Virkon™ S-aineella.
- Pakasta -10° C asteessa vähintään 24 tunnin ajan. Sopivaa neoprenidetalleille ja huopapohjaisille kahluukengille.
- Keitä kannen alla vähintään 5 minuuttia. Upota esine täysin veteen.

Jokirapu (*Astacus astacus*).

Valokuva: Jörgen Wiklund/SLU

Jokiravun ominaisuudet

Jokirapu on yöaktiivinen, kaikkiruokainen pohjaeläin, joka elää järvissä ja virtaavissa vesissä koko Ruotsissa lukuun ottamatta Norrlandin sisäosia ja tuntureita. Sitä esiintyy Norrbottenin koko rannikkoalueella. Se viihtyy parhaiten rantojen läheisyydessä kiinteäpohjaisissa vesistöissä, joissa se voi piiloutua kivien ja soran sekaan. Jokiravun uskotaan siirtyneen luonnollisesti Skandinaviaan yli 10 000 vuotta sitten. Se tuotiin Norrbotteniin joskus 1940-luvulla, minkä jälkeen se on leviyttänyt rannikkoalueella.

*Råneälvenin rapukalastusta.
Valokuva: Anna Berhan*

Täplärapu tartunnan levittäjänä

Täplärapu lasketaan haitalliseksi vieraslajiksi koko EU:n alueella. Se on peräisin Pohjois-Amerikasta, mistä sitä on 1960-luvun lopulta saakka tuotu moniin Etelä-Ruotsin vesistöihin. Täplärapu voi olla rapuruton kantaja sairastumatta itse. Rapurutto on laittoman täpläravun istutuksen kautta levinnyt tätä nykyä koko maahan, minkä seurauksena jokirapukanat ovat romahtaneet.

Uhanalainen laji

Jokirapukannat ovat pienentyneet voimakkaasti maassa ennen kaikkea rapuruton ansiosta. Laskelmien mukaan kannat ovat viimeisten 100 vuoden aikana romahtaneet Ruotsissa 98-prosenttisesti. Tänä päivänä maassa tunnetaan vähemmän kuin 1000 kantaa. Lajin vähentymisen johdosta se on luokiteltu Erittäin uhanalaiseksi (EN/CR) uhanalaisten lajien ruotsalaisessa punaisessa listassa, ja sille on laadittu valtakunnallinen toimenpideohjelma.

Rapuruttotietoja

Rapurutto on Pohjois-Amerikasta peräisin oleva loisten aiheuttama sienitauti. Se tarttuu vedessä leviävien itiöiden avulla. Rapurutto tuli Ruotsiin vuonna 1907 maahan tuotujen ruokarapujen kautta. Sen jälkeen se levisi Etelä-Ruotsiin. Jokirapujen saadessa tartunnan ne kuolevat muutamassa viikossa. Itiöt voivat elää vedessä ravun ulkopuolella joitakin viikkoja. Itiöt ovat herkkiä kuivuudelle sekä korkeille ja alhaisille lämpötiloille.

Kalastettaessa vesistössä jossa jokirapua esiintyy – noudata määräyksiä ja suosituksia.
Valokuva: Mostphotos

Norrbotenin läänin tunnetut jokirapuvesistöt

- Äbyälven
- Sångbäcken
- Lillpитеälven
- Alterälven
- Alån
- Luleälven
- Råneälven
- Töreälven
- Kalixälven
- Sangisälven
- Keräsjoki
- Torneälven

Jos pyydystät tai näet ruttoon mahdollisesti sairastuneita jokirapuja, ota yhteyttä lääninhallitukseen.

Puhelin: 010-225 50 00

lansstyrelsen.se/norrboten

Länsstyrelsen
Norrboten